

ÜNİTE 2: KAMUSAL VE BÜYÜK ETKİNLİK ALANI AFET HAZIRLIĞI VE MÜDAHALESİ İÇİN EĞİTİMCİ DESTEĞİ

EĞİTİM MODÜLÜ 11: Kamusal ve Büyük Etkinlik Alanı Ortamlarında Afet Mağduru Psikolojisini Anlamak

Yazar: Neotalentway / VETREADY Projesi Ortaklığı

Proje numarası: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

Co-funded by
the European Union

Eğitimci Rehberliğine Genel Bakış

Bu Eğitimci Destek Dosyası, **Kamusal ve Büyük Etkinlik Alanı Ortamlarında Afet Mağduru Psikolojisini Anlamak** eğitim modülüne eşlik etmek, etkin sunumunu geliştirmek için özel olarak hazırlanmış metodolojik ve didaktik rehberlik sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Eğiticilere şu konularda yardımcı olmayı amaçlamaktadır:

- Ünite içindeki bu modülün **belirli pedagojik hedeflerini** anlamak
- **MYÖ** (Mesleki Eğitim ve Öğretim), **SMYÖ** (Sürekli Mesleki Eğitim ve Öğretim) ve diasporadan gelen öğrencileri dahil etmek için uygun öğretim stratejileri ve araçları uygulamak
- Temel etkinlikleri güvenle kolaylaştırmak, yansıtmayı teşvik etmek ve bilgi tutmayı desteklemek
- Öğrenci ihtiyaçlarının çeşitliliğine göre **farklı formatlara** (yüz yüze, çevrimiçi, karma) uyarlamak

Not: Bu modülün ve ilgili sınavın tamamlanması, eğitimcinin mesleki gelişimine katkıda bulunur ve sertifika verilir.

Bu Eğitim Modülünün Öğrenim İçeriği

1. Eğitim Modülünün Amacı
2. Eğitim Modülünün Öğrenme Çıktıları
3. Giriş: Halk ve Büyük Etkinlik Alanı Ortamlarında Afet Mağduru Psikolojisini Anlamak
4. Temel Kavramlar ve Terminoloji
5. Önemini Anlamak
6. Bu Eğitim Modülü Neden Önemlidir?
7. Halk ve Büyük Etkinlik Alanı Ortamlarında Afet Mağduru Psikolojisini Anlamada Doğal Afetler
8. Depremler
9. Seller
10. Yangınlar
11. Fırtınalar ve Kasırgalar
12. Sıcak Hava Dalgası
13. Duraklama ve Yansıtma
14. Halk ve Büyük Etkinlik Alanı Ortamlarında Afet Mağduru Psikolojisini Anlamada Teknolojik ve Endüstriyel Afetler
15. Yangınlar
16. Kimyasal Kazalar
17. Altyapı Arızaları
18. Duraklama ve Yansıtma
19. Halk ve Büyük Etkinlik Alanı Ortamlarında Afet Mağduru Psikolojisini Anlamada Biyolojik ve Sağlık İle İlgili Afetler
20. Pandemiler veya Salgın Hastalıklar
21. Kitlel Can Kayıplı Tıbbi Acil Durumlar
22. Duraklama ve Yansıtma
23. İlham Veren Eylemler ve Rol Modelleri
24. Daha Fazlasını Keşfetmek İçin

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Öğretim Yöntemi 1: Senaryo Tabanlı Tartışma

Bu yöntem, öğrenenlerin **karmaşık ve belirsiz acil durum senaryolarıyla** karşı karşıya kalmasını sağlayarak **eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme** becerilerini geliştirir. Özellikle farklı öğrenci gruplarına, çevrimiçi ve karma öğrenime, çeşitli öğrenme ihtiyaçlarına uygundur.

Uygulama Örneği

Senaryo: "Büyük bir spor etkinliğinde, tribünlerin bir bölümünde yangın alarmı çalıyor. Kapasite dolu ve kalabalık paniklemeye başlıyor. Kişisel güvenliğinizden ödün vermeden tahliyeyi sağlamak ve kalabalık psikolojisini yönetmek için ilk 10 saniyede ne yaparsınız? İlerleyen dakikalarda, kaçanlara ilk psikolojik desteği sağlamak için ne tür eylemler planlar ve uygularsınız?"

Öğrenenler bu senaryoyu küçük gruplar halinde veya bireysel olarak ele alabilir. Her grup, kriz anında **anlık kararları**, daha sonraki aşamalarda ise **psikososyal destek** ve acil durum tahliye prosedürlerinin uygulanmasını içeren bir **acil durum müdahale planı** sunar. Bu tartışma, bireylerin kendi tepkilerini, iletişim stratejilerini ve genel müdahale planına verdikleri katkıyı değerlendirmelerine olanak tanır.

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Öğretim Yöntemi 2: Rol Yapma

Bu yöntem, öğrenenlerin **halk ve büyük etkinlik alanı acil durumlarında psikolojik stres altındaki bireylerin bakış açısını benimsemeleri** yoluyla **empati, iletişim ve stres yönetimi** becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Yüz yüze ve çevrimiçi eğitimde işe yarar ve psikolojik ilk yardım için hayati önem taşıyan **aktif dinleme, duygusal farkındalık ve destekleyici tepkileri** pekiştirir.

Uygulama Örneği

Yangınlar ve panik tırmanışı konulu slaytlar işlendikten sonra, Eğitici bir **rol yapma** ortamı kurar:

- Bir öğrenci, **endişeli, şokta olan ve grubundan ayrılmış** bir katılımcı rolünü üstlenir.
- Başka bir öğrenci, **psikolojik ilk yardım sağlayan** bir etkinlik görevlisi rolünü oynar.

Öğrenenler **sakin iletişim, güven verme ve topraklama** tekniklerini uygularlar. Grup yansıtması şu konulara odaklanır:

- Hangi stratejiler **stresi** ve **paniği** azalttı?
- **Empati**, mağdurun davranışını nasıl etkiledi?
- Müdahale edenler, **kitlesel yayılma** (mass contagion), **tema tepkisi** (theme response) ve **empatik müdahaleye** geri dönerek bireysel destek ile **kalabalık güvenliğini** nasıl dengeledi?

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Öğretim Yöntemi 3: Rehberli Yansıtma Günlüğü Tutma

Bu yöntem, öğrenenlerin halk ve büyük etkinlik alanları ortamlarında **psikolojik afet tepkilerini kişisel olarak anlamalarını** sağlayarak **duygusal farkındalık, empati ve kişisel hazırlığı** artırır. Yansıtmayı teşvik eder, öğrenme sürecini güçlendirir, **başa çıkma becerilerini** geliştirir ve **psikolojik dayanıklılığı** artırır. Ayrıca, **bilgiyi tutma** ve **öz farkındalık** becerilerini de destekler. Eğiticiler için bu, öğrenenin psikolojik hazırlık durumunun gelişimini izlemek için ideal bir araçtır.

Uygulama Örneği

Depremler, kimyasal kazalar veya panikle ilgili videolar gösterildikten sonra, Eğitici rehberli bir yansıtma görevi başlatır:

Soru: "Daha önce kalabalık bir yerde veya ciddi bir kriz/felaket sırasında bulunduğunuz bir anı düşünün. O zaman ne hissettiniz? Hangi başa çıkma stratejilerini kullandınız? Durumu şimdi olsaydı farklı ne yapardınız? Büyük bir etkinlik alanında olsaydınız bu nasıl değişirdi?"

Öğrenenler, isterlerse bu yansıtmayı **küçük gruplarda paylaşmayı** seçebilirler veya **öğrenme günlüğünde tutarak** kişisel olarak gizli tutabilirler. Bu etkinlik, psikolojik dayanıklılık ve duygusal öz düzenlemenin, acil durum hazırlığının temel bileşenleri olduğunu gösterir.

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

Öğretim Yöntemi 4: Kontrol Listesi Etkinliği

Bu yöntem, öğrenenleri halk ve büyük etkinlik alanı afetlerinde psikolojik hazırlık kavramlarını aktif olarak uygulamaya teşvik eder. Yapılandırılmış bir kontrol listesini tamamlayarak, öğrenenler riskleri değerlendirir, karar verme üzerine yansıtma yapar ve psikolojik dayanıklılık ve kalabalık güvenliği stratejilerini uygular.

Uygulama Örneği

Kalabalık paniği ve kitlesel acil durumlar konulu slaytlar işlendikten sonra, Eğitici öğrenenlerden bir kontrol listesi senaryosu tamamlamalarını ister: kalabalık bir mekandaki tehlikeleri belirleme, zor durumdaki bireylere nasıl tepki vereceklerine karar verme, iletişim stratejileri planlama ve kendi duygusal tepkileri ile başa çıkma stratejileri üzerine yansıtma yapma. Öğrenenler, bu içgörülerini küçük gruplarda tartışabilir veya kontrol listesini bireysel olarak tamamlayabilirler. Etkinlik, psikolojik dayanıklılığın, duygusal öz düzenlemenin ve proaktif karar vermenin lojistik hazırlık kadar temel olduğunu pekiştirir.

Geliştirici İpuçları

Çoklu duyuşal öğrenmeyi entegre edin

Acil durumlar sırasındaki kalabalık hareketlerini gösteren kısa video klipler, ses kayıtları veya infografikler (örneğin, stadyum tahliye tatbikatları, metro istasyonu yangın alarmları, festival izdihamları) kullanın. Bu, öğrencilerin stres tepkilerini görselleştirmelerine yardımcı olur ve öğrenmeyi çoklu duyuşal kanallar aracılığıyla pekiştirir; bu da farklı ön deneyimlere sahip olabilecek diaspora öğrenenler için özellikle yararlıdır.

Rol yapma senaryolarını kullanın

Öğrenenleri küçük gruplara ayırın ve kurbanlar, ilk müdahale ekipleri veya kalabalık yöneticileri gibi roller atayın. Stres altında karar vermeyi simüle etmelerini ve ardından duyuşal ve psikolojik tepkiler üzerine düşünmelerini isteyin. Rol yapma, empatiyi, bakış açısı geliştirmeyi ve halk afetlerindeki mağdur psikolojisini daha derinlemesine anlamayı teşvik eder.

Kültürel ve bağlamsal farklılıkları vurgulayın

Kültürel normların kalabalık davranışını ve panik tepkilerini nasıl etkilediğini tartışın (örneğin, sırada bekleme görgü kuralları, yetkililere güven, cinsiyete özgü güvenlik endişeleri). Kapsayıcı diyalogu ve karşılaştırmalı analizi teşvik etmek için öğrencileri kendi topluluklarından örnekler paylaşmaya teşvik edin.

Teoriye anlık pratik eylemlere bağlayın

"Donma" veya "kitlesel panik yayılması" gibi psikolojik tepkileri açıkladıktan hemen sonra, bunları **eyleme geçirilebilir stratejilerle** ilişkilendirin (örneğin, güvenli çıkış rehberliği, sakinleştirici iletişim teknikleri). Bu, öğrenmenin gerçek dünyadaki acil durum hazırlığına uygunluğunu göstererek pekiştirilmesini sağlar.

Yansıtıcı günlük tutmayı teşvik edin

Öğrenenlerden her vaka çalışması veya simülasyondan sonra kısa yansımalar yazmalarını isteyin: "Bu durumda nasıl hissederdim?" veya "Kalabalık bir acil durumda davranışımı hangi faktörler etkileyebilir?" Yansıtıcı günlük tutma, öz farkındalığı artırır ve afet psikolojisine ilişkin duyuşal ve bilişsel anlayışı pekiştirir.

Adaptasyon Stratejileri

Yüz Yüze Sunum

Senaryo İstasyonları: Büyük mekânlarda felaket durumları (konserde panik, stadyumda yangın, metroda elektrik kesintisi).

Grup Çalışması: Çiftler veya küçük gruplar, başa çıkma stratejilerini, sakinleştirme tekniklerini ve psikolojik ilk yardımı tartışır.

Eğiticiin Rolü: Psikolojik tepkiler üzerine yansıtmayı yönlendirir ve kalabalık davranışı hakkındaki tartışmaları kolaylaştırır.

Materyaller: Senaryo kartları, stres kontrol listeleri, duygu grafikleri, kalemler, kısa videolar içeren projektör.

Çevrimiçi Sunum

Video Senaryoları: Halka açık alanlardaki felaketlerden kısa klipler (festivalde tahliye, yangın, kimyasal sızıntı).

Odalar: Destek stratejileri ve stres yönetimi tartışılır; fikirler paylaşımlı bir beyaz tahtaya belgelenir.

Tüm Sınıf Değerlendirmesi: Her grup vardığı sonuçları paylaşır; Eğitici psikolojik ilk yardım ve kalabalık davranışı ilkelerini pekiştirir.

Araçlar: Odalara ayırma özellikli Zoom, Padlet/Miro/Google Jamboard, yönlendirmeler ve videolar içeren slaytlar.

Bu Modülde Ele Alınan Temel ESCO Becerileri

Hedeflenen çapraz ESCO beceri kategorisi: T3.3 – Olumlu bir tutum sürdürme **Geliştirilen temel beceriler:** Dayanıklılığı sürdürme, Duygusal destek sağlama, Belirsizlikle başa çıkma, Düşünceli kararlar verme

Dayanıklılığı Sürdürme

Uygulandığı Yer: Evdeki afet senaryolarını (ev yangını, gaz sızıntısı, elektrik kesintisi) içeren "Durakla ve Yansıt" slaytlarında.

Eğiticiler Bu Beceriye Nasıl Vurgular?

Stres altında sakin ve soğukkanlı kalma üzerine yansıtmayı teşvik ederek. Evdeki belirsizlikler karşısında dayanıklı kalma stratejileri üzerine tartışmayı kolaylaştırarak.

Duygusal Destek Sağlama

Uygulandığı Yer: Krizler sırasında hane halkı üyelerini (çocuklar, yaşlılar) destekleyen rol yapma içeren "Senaryo Tabanlı Tartışma" slaytlarında.

Eğiticiler Bu Beceriye Nasıl Vurgular?

Öğrenenlere aktif dinleme, güven verme ve empatik iletişim konusunda rehberlik ederek.

Duygusal desteğin güvenlik ve karar verme üzerindeki etkisini vurgulayarak.

Belirsizlikle Başa Çıkma

Uygulandığı Yer: "Öngörülemez acil durumları (sel, yapısal hasar, izolasyon) kapsayan "Afet Senaryoları" slaytlarında.

Eğiticiler Bu Beceriye Nasıl Vurgular?

Duygusal tepkiler ve uyarlanabilir stratejiler üzerine yansıtmalara öncülük ederek.

Farklı afet türlerini ve bunların öngörülemez sonuçlarını karşılaştırmayı teşvik ederek.

Düşünceli Kararlar Verme

Uygulandığı Yer: Öğrenenlerin müdahale stratejileri geliştirdiği evdeki afet türlerini (kimyasal dökülmeler, gaz sızıntıları, gıda kirliliği) sunan slaytlardan sonra.

Eğiticiler Bu Beceriye Nasıl Vurgular? Eylemleri mantıklı ve empatik bir şekilde gerekçelendirmek için tartışmaları kolaylaştırarak.

Karar verme aşamasında hane halkı üyelerinin psikolojik refahını dikkate almayı teşvik ederek.

Değerlendirme Desteği – Öğrencinin İlerlemesini Kontrol Etme Yöntemleri

Bu eğitim modülünün sonunda, öğrenenler oturum boyunca işlenen temel kavramları anlama düzeylerini değerlendirmek üzere tasarlanmış **10 soruluk çoktan seçmeli bir sınavı** tamamlarlar. Bu sınav, bilgi akılda tutma, afet mağduru psikolojisini anlama ve halk/hane acil durum bağlamlarında başa çıkma stratejilerinin uygulanmasını değerlendirir.

Ek Değerlendirme Stratejileri

1. Duygusal Tepki Sıralaması

Nasıl Çalışır:

Öğrenenler 3–4 hane afet senaryosunu (örneğin, mutfak yangını, gaz sızıntısı, elektrik kesintisi) inceler ve hane halkının psikolojik refahını en iyi destekleyen tepkileri sıralar.

Neyi Ortaya Çıkarır:

Duygusal desteği önceliklendirme, stresi yönetme ve karar verme yeteneği.

Psikolojik ilkelerin ve mağdur psikolojisi bilgisinin uygulanması.

2. Başa Çıkma Planı Meydan Okuması

Nasıl Çalışır:

Bir senaryo veya videodan sonra, öğrenenler sakin kalmak, kaygıyı azaltmak, güvenliğini sağlamak ve hane halkı üyelerine güven vermek için adım adım bir plan oluşturur.

Neyi Ortaya Çıkarır:

Bilgiyi sentezleme ve dayanıklılık stratejilerini uygulama yeteneği.

Pratik ve empatik eylemlerle hane halkı refahını desteklemeye hazır olma durumu.

Ek Arka Plan Materyalleri

1.SAMHSA Afet Davranışsal Sağlık Tüm Riskler İçin Planlama Rehberi

•Bağlantı: <https://store.samhsa.gov/product/Disaster-Behavioral-Health-All-Hazards-Planning-Guidance/PEP24-01-031>

•Açıklama: Bu kapsamlı rehber, davranışsal sağlıkla ilgili genel bilgiler sunar ve farklı acil durum türlerine uygulanabilir şekilde müdahale ve iyileşmenin çeşitli aşamalarında yer alan faaliyetleri özetler.

2.Afet Psikososyal Desteği (İl Sağlık Hizmetleri Kurumu, BC)

•Bağlantı: <https://www.phsa.ca/our-services/programs-services/health-emergency-management-bc/provincial-psychosocial-services/disaster-psychosocial-support>

•Açıklama: Bu program, büyük ölçekli olaylara yanıt olarak psikolojik ilk yardım sunar ve bir afetin ardından bireylerin stres ve yoğun duygularla başa çıkmasına yardımcı olmak için kısa süreli destek sağlar.

3.Acil Durumlar, Afetler ve Şiddet Olaylarıyla Başa Çıkma (Kanada Psikoloji Derneği)

•Bağlantı: https://cpa.ca/docs/File/Publications/FactSheets/FS_Disasters_Emergencies_ViolentEvents_Feb2022_EN.pdf

•Açıklama: Bu bilgi notu, bireylerin afetler, acil durumlar ve şiddet olayları sonrasında stres ve yoğun duygularla nasıl başa çıkabileceği konusunda rehberlik sunar; aynı zamanda psikologların mağdurları ve tanıkları desteklemedeki rolünü vurgular.

4.Afet Müdahale Ağı (Alberta Psikologlar Derneği)

•Bağlantı: <https://psychologistsassociation.ab.ca/about/disaster-response-network/>

•Açıklama: Alberta sakinlerini etkileyen her türlü afetin zihinsel sağlık üzerindeki etkilerine zamanında yanıt verebilecek bir sistem oluşturmuş psikologlar ve psikoloji uzmanlarından oluşan bir ağıdır; mağdurlara ve ilk müdahale ekiplerine ücretsiz psikolojik hizmetler sunar.

Kaynakça

- Avrupa Komisyonu. (2014, Kasım). Kitleseel acil durum koşullarında psikososyal destek. Şu adresten alındı: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/system/files/2014-11/psychosocial_aftermath.pdf
- Avrupa Komisyonu. (2016, 7 Ekim). Krizde psikososyal desteğin operasyonelleştirilmesi | FP7 - CORDIS. Şu adresten alındı: <https://cordis.europa.eu/project/id/312783/reporting>
- Avrupa Komisyonu. (2015, 28 Aralık). Kriz yönetiminde psikososyal destek | PSYCRIS Projesi. Şu adresten alındı: <https://cordis.europa.eu/article/id/170334-psychosocial-support-in-crisis-management>
- Avrupa Komisyonu. (2024, 22 Mayıs). Avrupa Sağlık Birliği: Gelecek için daha güçlü ve daha iyi hazırlanmış. Şu adresten alındı: https://health.ec.europa.eu/latest-updates/european-health-union-stronger-and-better-prepared-future-2024-05-22-0_en
- Avrupa Komisyonu. (2025, 19 Mart). Sağlık. Şu adresten alındı: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid/health_en
- Avrupa Parlamentosu. (2023, 1 Ağustos). İşyerinde zihinsel sağlığın korunması için minimum sağlık ve güvenlik gereklilikleri. Şu adresten alındı: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/740078/IPOL_STU%282023%29740078_EN.pdf
- Avrupa Parlamentosu. (2024, 22 Mayıs). Dünya çapındaki insani yardım girişimlerine AB katkısı. Şu adresten alındı: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2024/766255/EPRS_ATA%282024%29766255_EN.pdf
- Avrupa Komisyonu. (t.y.). Afetlere hazırlık için davranışsal içgörüler. Şu adresten alındı: <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/behavioural-insights-disaster-resilience>
- Avrupa İltica Ajansı (EUAA). (2022, Ağustos). Psikososyal destek ve kabul rehberliğine giriş. Şu adresten alındı: <https://euaa.europa.eu/training-catalogue/introduction-psychosocial-support-and-guidance-reception>

ORTAKLIK

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

VET-READY ÜNİTE 2: EVDE AFET HAZIRLIĞI VE MÜDAHALESİ

Eğitim Modülü

EĞİTİM MODÜLÜ 11: Halk ve Büyük Etkinlik Alanı

Ortamlarında Afet Mağduru Psikolojisini Anlamak ile iyi eğlenceler dileriz!

FOLLOW US

<https://vetready.eu/>